

інформація, фінанси) для швидкого розвитку малого бізнесу та його конкуренції на внутрішньому та зовнішньому ринках. Потенціал малого бізнесу в Україні великий і тому немає жодних сумнівів щодо перспектив його подальшого розвитку, що потребує мінімізації ризиків, синергії ресурсів та інновацій. Цього поєднання можна досягнути, лише надавши можливість суб'єктам малого підприємництва вільно розвивати власний бізнес та отримувати винагороду та задоволення від своєї роботи.

Список використаних джерел: 1. Акименко О. Синергетичні детермінанти розвитку промислового виробництва в умовах обрання Україною курсу на євроінтеграцію. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 4 (20). С. 157-169. 2. Беззубко Л. В., Боровська В. Г. Стратегії розвитку малого бізнесу в Україні. *Збірник наукових праць Донбаської національної академії будівництва і архітектури*. 2020. № 1 (19). – С. 53-60. 3. Крисак А. О., Мусятовська О. С. Проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні. *Економіка та держава*. 2018. № 12. С. 69-74.

УДК 658

К. Ю. Хоменко, здобувачка вищої освіти

Науковий керівник: **Т. В. Клименко**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ВИКОРИСТАННЯ GAP-АНАЛІЗУ ПІД ЧАС ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Ключові слова: стратегічний аналіз, управлінські рішення, методи стратегічного аналізу, GAP-аналіз, зовнішні та внутрішні фактори, відхилення від запланованих результатів.

Будь-яке підприємство є відкритою системою, яка постійно взаємодіє з навколишнім середовищем і пристосовується до його змін. Саме ця його здатність є головною умовою для успішного ведення бізнесу. Через загострення конкурентної боротьби перед керівниками постає питання щодо пошуку вірного напрямку розвитку підприємства, а саме – вибору стратегії. Тільки завдяки точній та своєчасній оцінці процесів, що відбуваються в зовнішньому середовищі, можливо створити умови для довгострокового функціонування підприємства.

Метою аналізу факторів впливу зовнішнього середовища на підприємство є правильна побудова стратегічного, тактичного й оперативного управління, прогнозування майбутніх вигід чи збитків, розробка додаткових планів для непередбачуваних ситуацій. Тому сьогодні підвищується роль методів аналізу зовнішнього середовища в процесі прийняття управлінських рішень, адже саме вони допомагають оцінити перспективи підприємства.

У сучасному економічному просторі одним із найпоширеніших методів стратегічного аналізу є GAP-аналіз. Суть цього методу полягає в дослідженні проблеми (розриву), що виникає між тим, чого підприємство хоче досягнути у своєму розвитку, і тим, чого фактично може досягти, не змінюючи нинішню політику, наприклад, чому плани керівництва щодо реалізації не збігаються з кількістю продукції, що поставляється клієнтам [1]. Тобто головним завданням GAP-аналізу є розробка прогнозу тих ситуацій, що зможуть призвести до розриву між бажаним і реальним компанії, адже тільки виявлення та попередження проблеми може гарантувати досягнення мети [1].

Розриви можуть виникати під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів. Так, зовнішні фактори спричинені економічними, соціальними, політичними та іншими чинниками, а внутрішні – через неефективну роботу всередині підприємства. Можливий та одночасний вплив зовнішніх і внутрішніх факторів [3].

Аналіз розривів може бути здійснений за допомогою експертних оцінок, тестування, експериментів, опитувань персоналу, мозкових штурмів тощо [2]. За допомогою цих досліджень оцінюється загальна готовність компанії до переходу від поточного стану до наміченого рівня.

Позитивним у проведенні цього аналізу є те, що менеджери та керівники можуть реально оцінити рівень виконання поставлених цілей та чітко побудувати послідовність їх реалізації. Саме тому цей метод має широку сферу застосування [2].

Завдяки цьому методу можна не тільки відстежити теперішній стан підприємства, а і прийняти рішення, які в майбутньому призведуть до збільшення його прибутковості та конкурентоспроможності. Тобто GAP-аналіз дає змогу якнайбільше залучити внутрішній потенціал підприємства, використовуючи зовнішнє середовище [3].

Негативним моментом GAP-аналізу є застосування прогнозних та експертних оцінок, які базуються на суб'єктивній думці, що призводить до більшої похибки під час аналізу та збільшення частки відхилень від запланованих результатів. Також цей метод не дає можливості виправити розриви, що виникають через зовнішні чинники, які не піддаються суттєвому впливу [2].

Можемо констатувати, що стратегічне управління підприємством може бути досягнуте лише за використання якісного стратегічного аналізу. Аналіз, зі свого боку, ґрунтується на застосуванні відповідних методів, які допомагають визначити вигоди та загрози підприємству, вчасно вирішити непередбачувані складнощі, сформулювати альтернативну стратегію для ефективного економічного розвитку та можливі перспективи. GAP-аналіз необхідний для розв'язання проблем, які стають «розривом» між реальним та бажаним станом підприємства. Результатом цього аналізу може бути прийняття нового плану розвитку, саме тому управлінський аналіз фактично неможливо провести без використання цього методу.

Список використаних джерел: 1. Gap-аналіз. *Українська Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Gap-%D0%B0%BD%D0%B0%BB%D1%96%D0%B7>. 2. Как провести gap анализ предприятия. *Директор по персоналу*: веб-сайт. URL: <https://www.hr-director.ru/article/66903-gap-analiz-predpriyatiya-17-m10>. 3. Томчук О. Ф., Градомська І. О. Використання методів стратегічного управлінського аналізу під час прийняття управлінських рішень. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 41. С. 307-312. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastructure41-50>.